

Мар'яна Іванівна ОРШАНСЬКА

аспірантка кафедри економіки та менеджменту навчально-наукового інституту фізики, математики, економіки та інноваційних технологій Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

ORCID ID: 0000-0002-6491-9943

E-mail: myaskiv@gmail.com

ІНСТИТУЦІЙНІ ФАКТОРИ ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ІНФРАСТРУКТУРУ УКРАЇНИ

Оршанська М. І. Інституційні фактори залучення прямих іноземних інвестицій в інфраструктуру України. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 2. С. 156 – 163.

Анотація

У статті досліджується система інституційного забезпечення припливу прямих іноземних інвестицій, адже відсутність надійного нормативно-правового й інституціонального середовища зумовлює гальмування процесів модернізації інфраструктурної сфери економіки України. Виробничий потенціал галузі напряму залежить від оснащення та новітніх технологій, вміння продуктивно використовувати інноваційні методи. Ефективний розвиток не можливий без інвестиційних коштів, які зумовлюють не лише фінансову підтримку, але й інноваційну модернізацію. Використання спектру факторів залучення прямих іноземних інвестицій є пріоритетною політикою для розвитку економічно ефективної економіки, орієнтованої на європейський тип розвитку. Встановлено, по-перше, що інституційні чинники значно впливають на обсяги прямих іноземних інвестицій в країни з перехідними економіками; по-друге, з'ясовано, що від зрілості державних інституцій залежать численні макроекономічні показники розвитку країн, зокрема і прямі іноземні інвестиції, які можуть супроводжуватися великими трансакційними витратами у непрозорому інституційному середовищі; по-третє, підкреслено, що одним із методів створення сприятливого інституційного середовища є всебічний аналіз відповідних міжнародних показників; по-четверте, застосовано систему індексів оцінки інституційного середовища національної економіки; по-п'яте, підтверджено, що розвиненість різних державних інститутів збільшуватиме приплив іноземних інвестицій, які сприятимуть інноваціям, здійснюватимуть ефективний трансферт технологій, а це, у свою чергу, забезпечить економічне зростання та модернізацію інфраструктури України. Здійснивши аналіз та застосувавши запропоновані інструменти щодо дослідження впливу та можливостей, з'ясовано, що збільшення обсягів прямих іноземних інвестицій призведе до модернізації інфраструктурної сфери життя України та відкриє нове поле для ширшого дослідження даної теми. Розвиток економічного життя та сфери інвестиційної діяльності потребує широкого аналізу та виокремлення інструментів регулювання важливої сфери в сучасному світі.

Ключові слова: інфраструктура, прямі іноземні інвестиції, інституційне середовище, індекси ефективності державних інституцій, двосторонні інвестиційні угоди.

Maryana ORSHANSKA

graduate student of the Department of Economics and Management of the Educational and Scientific Institute of Physics, Mathematics, Economics and Innovative Technologies of Drohobych State Pedagogical Ivan Franko University

INSTITUTIONAL FACTORS OF ATTRACTING FOREIGN DIRECT INVESTMENTS IN THE INFRASTRUCTURE OF UKRAINE

Orshanska M. Institutional factors of attracting foreign direct investments in the infrastructure of Ukraine. *Ukrainian Journal of Applied Economics*. 2021. Volume 6. № 2, pp. 156 – 163.

Abstract

The article examines the system of institutional support for the inflow of foreign direct investment, because the lack of a reliable legal and institutional environment causes the slowdown of the modernization of the infrastructure of Ukraine's economy. The production potential of the industry depends directly on the equipment and the latest technologies, the ability to use innovative methods productively. Effective development is not possible without investment funds, which determine not only financial support but

also innovative modernization. The use of a range of factors to attract foreign direct investment is a priority policy for the development of a cost-effective economy focused on the European type of development. It is established, firstly, that institutional factors significantly affect the volume of foreign direct investment in countries with economies in transition; secondly, it has been found that the maturity of state institutions depends on numerous macroeconomic indicators of countries' development, including foreign direct investment, which may be accompanied by high transaction costs in a non-transparent institutional environment; thirdly, it is emphasized that one of the methods of creating a favorable institutional environment is a comprehensive analysis of relevant international indicators; then, the system of indices for assessing the institutional environment of the national economy is applied; afterwards, it was confirmed that the development of various state institutions will increase the inflow of foreign investment, which will promote innovation, effective technology transfer, and this, in turn, will ensure economic growth and modernization of Ukraine's infrastructure. Carrying out the analysis and applying the proposed tools to study the impact and opportunities to increase the volume of foreign direct investment will lead to the modernization of the infrastructural sphere of life in Ukraine and opens a new field for a broader study of this topic. The development of economic life and investment requires extensive analysis and identification of tools to regulate an important area in the modern world.

Keywords: *infrastructure, foreign direct investment, institutional environment, performance indices of state institutions, bilateral investment agreements.*

JEL classification: F02

Вступ

Сучасний розвиток світової економіки свідчить про те, що прямі іноземні інвестиції (ПІІ) виступають одним із важливих чинників сталого, якісного й збалансованого економічного розвитку, а також сприяють підвищенню міжнародної конкурентоспроможності для більшості держав світу. Вивіз капіталу за кордон здійснюється з метою максимізації прибутку, оптимізації термінів окупності інфраструктурних проектів, зниження інвестиційних ризиків, інакше кажучи, бізнес здійснює пошук найбільш вигідних сфер застосування наявних фінансових ресурсів. Залучення ПІІ в інфраструктуру країни значною мірою залежить від інституційного середовища, що дозволяє не лише збільшити обсяг інвестиційних ресурсів, а й змінити їхній якісний склад.

Існує достатня кількість теоретичних і практичних підтверджень того, що інституційні чинники значно впливають на обсяги ПІІ в інфраструктурні проекти країн з перехідними економіками. Саме від зрілості державних інституцій залежить чимало макроекономічних показників розвитку держав, зокрема й обсяг ПІІ, які можуть супроводжуватися великими транзакційними витратами у непрозорому інституційному середовищі. Збереження й активізація залучення ПІІ в країну можливі лише при проведенні відповідної державної політики, яка дозволяє створити сприятливе інституційне середовище. Відтак дослідження впливу інституційних факторів залучення ПІІ в інфраструктуру України є актуальною проблемою для економічної теорії та практики.

Теоретичний аналіз впливу інституційних факторів залучення ПІІ в економіку країн здійснено у численних працях вітчизняних і зарубіжних учених: І. Гавришків, А. Гальчинський, С. Гімер, В. Геєць, М. Джеррард, Х. Едісон, Г. Кассель, Д. Норт, Т. Олешко, М. Портер, А. Поручник, С. Поручник, В. Пучков, Е. Хансен, Дж. Хікс, Г. Федоров та ін. Однак, незважаючи на велику кількість наукових публікацій, присвячених впливу інституційних факторів залучення ПІІ, важливість розкриття різних аспектів цієї актуальної проблеми залишаються недостатньо дослідженими.

Мета дослідження

Визначити, оцінити та сформулювати критерії побудови нових інституційних факторів, що здатні забезпечити сталий економічний розвиток і сприятливий інвестиційний клімат для подальшого залучення прямих іноземних інвестицій.

Виклад основного матеріалу

Відомо, що інституціональне забезпечення іноземного інвестування характеризується постійним урізноманітненням інститутів, котрі на різних етапах світогосподарського розвитку забезпечують акумуляцію і перерозподіл інвестиційних ресурсів на дво- і багатосторонньому рівнях. Рівні інституціонального забезпечення іноземного

інвестування репрезентуються передовсім нормами і стандартами двосторонніх інвестиційних угод, котрі забезпечують отримання країнами базування транснаціонального капіталу, фінансові вигоди за кордоном, закріплення на нових територіях, створення нових виробничих потужностей та розширення експансії на зарубіжні ринки збуту [6, с. 34].

Відповідно до складових інвестиційного середовища, І. Гавришків виділяє чинники впливу, які диференціює на регуляторні (відображають вплив на інвестицію з боку органів державної влади різного рівня у вигляді вимог щодо реєстрації, оподаткування, ліцензування, сертифікації підприємницької діяльності тощо) та макроекономічні (стосуються характеристик макроекономічного, а також інституційного середовища, в якому розгортається інвестиція, тобто динаміки грошово-кредитної сфери, стану внутрішнього ринку, рівня ресурсної забезпеченості тощо) [2, с. 222]. Дослідник Г. Федоров виокремлює такі основні чинники, які сприяють розвитку іноземного інвестування: 1) стабілізація політичної ситуації в країні; формування стабільного законодавчого середовища для підприємництва; розширення сфери пошуку джерел інвестиційних ресурсів; здійснення інвестиційно-орієнтованої рекламної компанії; створення інфраструктури організаційної і правової підтримки інвестиційної діяльності [8, с. 11]. Р. Білик зазначає, що обмеженість загального обсягу та структури фінансових ресурсів, відсутність надійного нормативно-правового та інституційного середовища зумовлює підвищення актуальності формування джерел і механізмів інвестування інноваційного розвитку [0, с. 202].

Зростання обсягів залучення іноземних інвестицій впродовж багатьох років є пріоритетним напрямом розвитку економіки України. Після розпаду СРСР більшість українських підприємств залишилися технологічно відсталими, енергоємними, зі слабкою диверсифікацією продуктів і ринків. Така ситуація невпинно продовжується, адже це пов'язано з нестабільністю інвестиційної політики, прогалинами в інвестиційному законодавстві, відсутністю належного інституційного забезпечення розвитку інвестиційного ринку та його інструментів, і як наслідок – недостатнім рівнем зовнішніх інвестицій [4].

Практика свідчить, що інституційні фактори значною мірою враховуються інвесторами при виборі країни-реципієнта, проте вони можуть і не бути важливими при виборі об'єкта інвестування, особливо в країнах із перехідними економіками. Теоретичні концепції прямих іноземних інвестицій, розроблені відомими західними економістами Д. Нортом [13], М. Портером [14] і С. Хаймером [12], які обґрунтовують, що інвестори прагнуть використовувати власні переваги, географічне положення конкретної країни, переваги інтернаціоналізації, конкурентні переваги націй і недосконалості ринку інвестування при виборі об'єкта інвестицій. Більша частина цих характеристик залежить від стану інституційного середовища в країні-реципієнті.

Формування, функціонування і розвиток системи держаних інституцій викликають суттєві відмінності економічних показників національних економік. Країни, що розвиваються, і перехідні економіки зазвичай характеризуються низькою якістю інституціонального середовища і не підтримують виробничі інвестиції та захист прав власності. Як вважає Х. Едісон, вплив інститутів на економічні показники, зокрема на ПІІ, складається відповідно до їх спрямованості [10, с. 35]. Це можуть бути економічні (рівень торговельної відкритості, валютна політика), політичні (міжнародні відносини, режим влади), соціальні (громадянські свободи, страхове забезпечення) інститути. У країнах з перехідною економікою, де економічні, політичні та соціальні інститути є недостатньо досконалими та дієвими, приплив ПІІ є доволі низьким. Хоча ці країни залишаються привабливими для іноземних інвесторів в силу низки інших причин.

Звісно розвиненість різних державних інститутів збільшує приплив іноземних інвестицій, які своєю чергою, сприяють інноваціям, здійснюють ефективний трансферт технологій, а відтак – забезпечують економічне зростання країни. Процеси зниження обсягів відбуваються, коли інвестиційний клімат в державі викликає стурбованість

інвесторів із приводу зберігання виробничого потенціалу економіки, стану її інфраструктури тощо. Умови для зниження припливу ПІІ можуть створюватися і в результаті інституційного погіршення та надмірного державного регулювання [14, с. 15]. Сьогодні, коли країни використовують обмеження, квоти, різні санкційні інструменти, збереження припливу іноземних інвестицій на національному і регіональному рівнях необхідно для підтримки стійкого розвитку економіки. Тому однією з головних умов є створення сприятливого інституційного середовища, яке можна проаналізувати через систему відповідних міжнародних показників (індексів).

Перша група індексів являє собою зведені агреговані індекси, які використовуються для характеристики ефективності великих груп державних інститутів. Їх умовно можна поділити на показники, що характеризують демократичність держави та рівень громадянських і економічних свобод, а також показники ефективності державного управління. Ці індекси є міжнародними зіставними показниками, що ґрунтуються на експертних оцінках і зважених кількісних показниках. Наприклад, Ц. Тінтін розглядає важливість змінних, що відображають розвиненість інститутів країни, в яку йде потік ПІІ, на прикладі країн Центральної та Східної Європи. При цьому інституційними змінними він пропонує такі індекси: 1) економічної свободи; 2) політичних прав; 3) громадянських свобод; 4) слабкості державних інститутів. Результатом проведеного ним дослідження стала значимість всіх чотирьох показників. Особливо було виділено індекс економічної свободи як стійкого фактору залучення ПІІ [16]. Крім того, в багатьох сучасних дослідженнях вчені стали використовувати індекс легкості ведення бізнесу, індекс міжнародного ризику країни (ICRG) [8], всесвітній індекс ефективності державного управління [9].

Друга група індексів характеризує більш вузькі групи інститутів, що найчастіше використовується для кількісного вираження ефективності законодавчої системи. Оцінку ефективності інститутів за допомогою різних показників на основі бази International Country Risk запропонували А. Фаті, Н. Фіесс, Р. Макдональд, стверджуючи, що ці інститути є стійкою умовою припливу ПІІ [11]. Крім того, аналіз результатів численних досліджень показує, що стабільність уряду, конфлікти, корупція, етнічна напруженість, правопорядок і якість бюрократії також є важливими факторами, що визначають приплив ПІІ.

Третя група індексів, що використовуються для опису ефективності інституціонального середовища, містить кількісно вимірювані величини та побічно характеризують стан інститутів. Найчастіше в таких дослідженнях використовується велика сукупність цих показників, які об'єднані під однією змінною. Так, наприклад, К. Кастільоне [9, с. 7-9] вимірює ефективність інститутів непрямим чином, використовуючи такі змінні, як відсоток працевлаштованих у загальній чисельності населення регіону та частка населення регіону з вищою освітою.

Варто зазначити, що вже до початку ХХІ ст. оцінка інвестиційного клімату держав та рівня розвитку державних інститутів країн світу прийняла глобальний масштаб. Сьогодні визначення інвестиційного клімату ґрунтується на різноманітних міжнародних рейтингах, як-от: Doing Business; World Business Environment Survey; World Competitiveness Yearbook (International Institute for Management Development); Global Competitiveness Report (World Economic Forum); Business Environment and Enterprise Performance Survey (BEEPS) та ін. Крім глобальних рейтингів інвестиційного клімату існують також інші методики його оцінки, зокрема Business Environment Risk Intelligence (BERI), а також методологія оцінки провідними світовими експертними агентствами Moody's, Standard and Poor, A. T. Kearney [10, с. 36]. Методологія складання зазначених рейтингів у більшості випадків є сукупністю таких об'єктивних даних: зростання ВВП, державний борг або терміни проведення процедур, а також результатів опитувань іноземних інвесторів і місцевих бізнесменів щодо якості, наприклад, інфраструктури або державних інститутів. У підсумку оцінка інвестиційного клімату виражається в

займаному місці в рейтингу та складається з об'єктивно-суб'єктивних даних. Важливо підкреслити, що цей спосіб оцінки, на думку низки дослідників, має недоліки, що виражаються у вигляді виникаючих проблем при порівнянні різних країн або періодів, а також недостатньої інформації про стан окремо взятих чинників.

Отже, якість інституціонального середовища піддається безпосередній оцінці в межах процедури складання рейтингів інвестиційного клімату. Визначення стану інститутів проходить на об'єктивно-суб'єктивній основі в силу зазначених вище особливостей методології збору даних. Об'єктивна складова виражається в тому, що різноманітні рейтинги враховують фактичні показники якості інститутів в процесі аналізу ділового клімату держави. З-поміж таких показників можна виділити: кількість процедур і календарних днів, необхідних для відкриття бізнесу чи отримання дозволу на будівництво, показники податкового навантаження, величини тарифів тощо. Суб'єктивний елемент оцінки якості інституційного середовища держави з'являється в результаті того, що сама процедура оцінки відбувається у вигляді відповідей респондентів на питання опитувальника. У низці рейтингів, наприклад, Global Competitiveness Report, респондентам безпосередньо пропонується оцінити стан того чи іншого елемента інституційного середовища [4].

Модернізація української економіки передбачає не лише технологічне оновлення, а й вдосконалення державних інститутів, соціально-економічних та політичних відносин. Успіх залежить від існуючого інституціонального середовища, яке сприяє реалізації ПП за певних інституційних умов. Згідно з індексом глобальної конкурентоспроможності за період з 2010 по 2016 рр., позиція України у рейтингу суттєво не змінилася: за сім років Україна піднялася лише на 4 позиції. За 2015 – 2016 рр. Україна опустилася з 79 на 85 місце з-поміж 138 країн світу, втративши за рік шість позицій. Нагадаємо, індекс конкурентоспроможності визначає здатність економіки зростати у довгостроковій перспективі та складається з 114 показників, які згруповані у 12 груп контрольних показників – «Інституції», «Інфраструктура», «Макроекономічне середовище», «Охорона здоров'я та початкова освіта», «Вища освіта і професійна підготовка» та ін. Нестабільне інституційне середовище, низькі позиції за показниками регуляторної ефективності зумовлені політичною нестабільністю, впливом уряду на ціни через державні компанії тощо. За даними дослідження, в 2016 р. Україна мала найгірший показник індексу економічної свободи (The Index of Economic Freedom) серед європейських країн і поступалася усім найближчим сусідам (див. табл. 1).

Таблиця 1. Місце України серед інших країн у рейтингу економічної свободи (2016 р.)

Країна	Місце в рейтингу	Індекс економічної свободи	Верховенство права		Обмеження уряду		Регуляторна ефективність			Відкритість ринків		
			захист прав власності	свобода від корупції	фіскальна свобода	державні витрати	свобода бізнесу	свобода ринку праці	монетарна свобода	свобода торгівлі	свобода інвестицій	фінансова свобода
Грузія	23	72,6	40	52	87,6	75,3	86,5	75,7	80,5	88,6	80	60
Литва	13	75,2	65	58	92,9	63,8	80	60	84,6	88	80	80
Польща	39	69,3	65	61	75,5	46,5	68,7	58	85,2	88	75	70
Угорщина	58	66	45	54	78,7	26,7	70,6	63,8	88,3	88	75	70
Казахстан	68	63,6	30	29	93	87,7	72,3	82,7	74	77,4	40	50
Туреччина	79	62,1	40	45	75,2	55,6	65,4	48,6	71,5	84,4	75	60
Молдова	117	57,4	40	35	85,4	56,6	64,6	39,3	76	73,6	55	50
Росія	153	50,6	20	27	82,2	56,2	72,2	57,6	62,9	72,4	25	30
Білорусь	157	48,8	20	31	88,6	44,8	69	74,9	50,4	79	20	10
Україна	162	46,8	25	26	78,6	30,6	56,8	47,9	66,9	85,8	20	30

Джерело: WTO Statistical Database [17].

Дані американського аналітичного центру The Heritage Foundation засвідчили, що за підсумками наступного, 2017 р. Україна в рейтингу економічної свободи посіла 44 місце в Європі і 150 місце серед 179 країн світу, піднявшись на 16 позицій і потрапивши у групу країн «переважно невірільних» (зокрема, значно покращився інвестиційний клімат) [15].

Як зазначає О. Смагло, аналіз останніх тенденцій залучення прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України свідчить про те, що їхній обсяг становив у 2018 р. – 8 548,2 млн дол. США. До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає понад 83% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 12 274,1 млн дол., або 28,6% від загального обсягу інвестицій; Німеччина – 5 489,0 млн дол. (12,8%); Нідерланди – 5 108,0 млн дол. (11,9%); Австрія – 2 354,3 млн дол. (5,5%) та ін. Провідними сферами економічної діяльності за обсягами залучення капітальних інвестицій у 2018 р. залишаються: промисловість – 55,4 млрд грн., будівництво – 24,7 млрд грн, інформація та телекомунікації – 17,6 млрд грн., сільське, лісове та рибне господарство – 17,2 млрд грн., транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність – 10,7 млрд грн. У рейтингу інвестиційної привабливості країн світу International Business Compass за 2018 р., опублікованому компанією BDO, Україна за рік піднялася на 20 позицій. Наша держава в рейтингу розташовується на 89 місці і входить до переліку країн, що показали найкраще зростання за рік, нарівні з Білорусією та Латвією [7, с. 113 – 114].

У 2021 р. Україна посіла 127 місце в рейтингу економічних свобод з-поміж 177 країн світу, піднявшись порівняно із попереднім роком на 7 позицій (56,2 бали зі 100). При цьому зросли показники таких індексів, як: право власності (48,5), свобода бізнесу (63,5), свобода праці (48,7), грошова свобода (65,8), податкове навантаження (88,7), державні витрати (48,2), зниження фіскального тиску (87,7). Натомість знизилися показники свободи торгівлі (79,2) та судової ефективності (41,1) [15].

На сьогодні обсяг іноземних інвестицій є одним із головних показників, що відображає ступінь міжнародної інтеграції країни, однак за цим показником Україна посідає доволі скромні позиції. Відсутність адекватних інституційних умов гальмують приплив іноземних інвестицій в інфраструктурні галузі вітчизняної економіки, оскільки наявні ризики інвестування відлякують потенційних інвесторів (див. таблицю 2).

Таблиця 2. Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну за видами економічної діяльності

Види діяльності	2014	2015	2016	2017	2018
Сільське, лісове та рибне господарство	776,9	617,0	502,2	586,2	578,6
Промисловість	17681,4	12419,4	9893,6	9667,6	10543,7
Будівництво	1580,0	1301,9	1104,1	1043,3	919,5
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	6807,8	6037,6	5247,4	5106,5	4957,8
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1535,3	1355,5	1088,0	1086,0	985,3
Інформація та телекомунікації	1894,7	1646,2	2089,4	2075,7	2100,1
Фінансова та страхова діяльність	12261,4	6421,7	4350,1	3627,4	3526,3
Операції з нерухомим майном	4768,3	3979,4	3882,1	3764,4	3796,3
Професійна, наукова та технічна діяльність	4006,8	2634,5	2222,6	2253,5	2131,1
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	1686,9	1 340,2	1222,7	1507,3	1550,9
Інші	704,4	603,2	505,1	497,0	499,9

Джерело: Національний банк України: економічні та фінансові показники [3].

У зв'язку з цим постає проблема пошуку інституційних інструментів стимулювання інвестиційної активності в інфраструктуру України, що допоможе залучити ПІІ, незважаючи на складні економічні умови господарювання та соціально-політичну си-

туацію в країні. Приплив іноземних інвестиційних потоків в інфраструктурні галузі за цільовим призначенням повинен мати економічний та соціальний ефект, але проведений аналіз показав реальний вплив на економічне зростання лише у сфері інформації та телекомунікацій, що дає змогу висловити припущення про неефективність інституціональної системи державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні.

Висновки

Процес залучення іноземних інвестицій в інфраструктурні галузі економіки України в умовах подальшої глобалізації світової економіки зумовлює необхідність здійснення модернізації існуючого інституціонального середовища, яке повною мірою відповідало б національно-культурним, історичним, політичним й економічним особливостям нашої держави. Водночас поступово реформовані та новостворені ринкові інститути уможливили формування інституціонального середовища нового типу. Проте реальні процеси перехідного періоду засвідчили, що поряд із ліквідацією у короткі терміни старих інститутів радянської планової економіки, які певний час забезпечували виробничо-фінансову і соціальну стабільність, так і не були створені ефективні ринкові інститути, які могли б гарантувати сталий економічний розвиток, у т.ч. завдяки залученню ПІІ в інфраструктуру України.

Список літератури

1. Білик Р. С. Шляхи реалізації інвестиційної стратегії в умовах глобальної фінансової нестабільності. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Серія. Економічні науки*. 2014. №5-6 (76-77). С. 202-209.
2. Гавришків І.Р., Сучасні проблеми залучення іноземних інвестицій в економіку України. *Сталий розвиток економіки*. 2013. С. 221-224.
3. Економічні та фінансові показники України. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sdds/sdds-data#> Зовнішній
4. Корнієнко А. А., Малик О. І. Особливості залучення прямих іноземних інвестицій до України в умовах формування глобального економічного простору. *Ефективна економіка*. 2013. № 5. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2043>
5. Олешко Т.І., Козел А.М. Особливості залучення іноземних інвестицій в економіку України. *Ефективна економіка*. 2019. №4. 7. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2019/6.pdf
6. Поручник А. М., Поручник С. Г. Інституціональне забезпечення міжнародного інвестування: національні особливості. *Стратегія розвитку України*. 2017. №1. С. 34-39.
7. Смагло О.В. Іноземні інвестиції в Україні: Національний аспект. Інвестиційно-інноваційна діяльність. *Інтелект XXI*. 2019. № 2. С.111-114.
8. Федоров Г. О. Напрями вдосконалення організаційно-економічного механізму державного регулювання залучення інвестицій. *Державне будівництво*. № 1/2018. С. 1-11.
9. Castiglione C. FDI determinants in an idiosyncratic country. A reappraisal over the Russian regions during transition years. *Communist and Post-Communist Studies*. 2012. No 45. P. 1-10.
10. Edison H. How Strong Are The Links Between Institutional Quality and Economic Performance. *Finance & Development*. 2003. No 40(2). P. 35-37.
11. Fathi A. A., Fiess N., MacDonald R. Do Institutions Matter for Foreign Direct Investment? *Open Economies Review*. 2010. No 21. P. 201-219.
12. Hymer S. H. The international operations of national firms: A study of direct foreign investment. Cambridge: MIT press, 288 p.
13. North D. Instituty, institutsionalnye izmeneniya i funktsirovanie ekonomiki [Institutions, institutional change and the functioning of the economy]. Trans. from English. Moscow: Foundation for the Economic Book of Beginning, 1997. 180 p.
14. Porter M. The Competitive Advantage of Nations. *Harvard Business Review*. 1990. No 2. P. 1-21.
15. The Heritage Foundation. URL: <https://www.heritage.org/index/country/>
16. Tintin C. The determinants of foreign direct investment inflows in the Central and Eastern European Countries: The importance of institutions. *Communist and Post-Communist Studies*. 2013. No 46. P. 287-298.
17. WTO Statistical Database. Trade Profiles 2016. URL: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/trade_profiles16e.pdf

References

1. Bilyk, R. S. (2014). «Ways to implement investment strategy in a global financial instability. Foreign trade: economics, finance, law». *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo. Serii. Ekonomichni nauky*. no. 5-6 (76-77), pp. 202-209.
2. Havryshkiv, I. R. (2013). «Modern problems of attracting foreign investment into the economy of Ukraine». *Stalyj rozvytok ekonomiky*, pp. 221-224.
3. Ekonomichni ta finansovi pokaznyky Ukrainy. Natsional'nyj bank Ukrainy. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sdds/sdds-data#Zovnishnij>.
4. Korniienko, A. A., Malyk, O. I. (2013). Osoblyvosti zaluchennia priamykh inozemnykh investytsij do Ukrainy v umovakh formuvannia hlobal'noho ekonomichnoho prostoru. [Peculiarities of attracting foreign direct investments to Ukraine in the conditions of formation of global economic space]. *Efekty vna ekonomika*. [Effective economy]. no. 5. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2043>
5. Oleshko, T. I., Kozel, A. M. (2019). Osoblyvosti zaluchennia inozemnykh investytsij v ekonomiku Ukrainy. [Features of attracting foreign investment into the economy of Ukraine]. *Efekty vna ekonomika*. [Effective economy]. no. 4. 7. Available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2019/6.pdf.
6. Poruchnyk, A. M., Poruchnyk, S. H. (2017). «Institutional support of international investment: national features. Development strategy of Ukraine». *Stratehiia rozvytku Ukrainy*. no. 1, pp. 34-39.
7. Smahlo, O. V. (2019). «National aspect. Investment and innovation activities». *Intelekt XXI*. no. 2, pp.111-114.
8. Fedorov, H. O. (2018). «Directions for improving the organizational and economic mechanism of state regulation of investment attraction». *Derzhavne budivnytstvo*. no. 1, pp. 1-11.
9. Castiglione, C. (2012). FDI determinants in an idiosyncratic country. A reappraisal over the Russian regions during transition years. *Communist and Post-Communist Studies*. No 45, pp. 1-10.
10. Edison, H. How Strong Are The Links Between Institutional Quality and Economic Performance. *Finance & Development*. 2003. No 40(2), pp. 35-37.
11. Fathi, A. A., Fiess, N., MacDonald R. Do Institutions Matter for Foreign Direct Investment? *Open Economies Review*. 2010. No 21, pp. 201-219.
12. Hymer, S. H. The international operations of national firms: A study of direct foreign investment. MIT press. Cambridge.
13. North, D. (1997). Instituty, institutsionalnye izmeneniya i funktsirovanie ekonomiki [Institutions, institutional change and the functioning of the economy]. Trans. from English. Moscow: Foundation for the Economic Book of Beginning.
14. Porter, M. (1990). The Competitive Advantage of Nations. *Harvard Business Review*. No 2. P. 1-21.
15. The Heritage Foundation. Available at: <https://www.heritage.org/index/country/>
16. Tintin, C. (2013). The determinants of foreign direct investment inflows in the Central and Eastern European Countries: The importance of institutions. *Communist and Post-Communist Studies*. No 46, pp. 287-298.
17. WTO Statistical Database. Trade Profiles 2016. Available at: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/trade_profiles16_e.pdf

Стаття надійшла до редакції 29.04.2021 р.